

Utlåtande till riksdagens kulturutskott, 30.10.2024
Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle, 30.10.2024

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Begäran om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för skolresor

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf tackar för möjligheten att ge sitt utlåtande gällande förslaget om ändring av lagen om stöd för skolresor. FSS förhåller sig något ifrågasättande till förslaget om att slopa stödet för skolresor för andra studerande än de som berörs av den avgiftsfria utbildningen. Medan det är ytterst tacksamt att studerande inom ramarna för den avgiftsfria utbildningen inte påverkas negativt av förändringen, är de ytterligare nedskärningarna i vuxenutbildningen oroväckande.

Enligt propositionen går för närvarande 51,5% av stödet bland dem som inte berörs av den avgiftsfria utbildningen till de som använder eget färdssätt för att ta sig till skolan. Stöd för eget färdssätt går inte att få ifall det finns tillgängliga kollektivförbindelser eller andra arrangerade transportmedel att ta sig till skolan med. Detta innebär med andra ord att dessa 51,5% som får stöd för skolresor med eget färdssätt de facto inte har några andra realistiska sätt att ta sig till skolan, och har således ett verkligt behov av att använda eget färdssätt. FSS uttrycker oro för att studerande på landsbygden, där utbildningens utbud och tillgänglighet redan är svag samt kollektivtrafiken bristfällig, missgynnas ytterligare av förändringen. Detta gäller till stor del även svenskspråkiga studerande i och med det regionalt svaga utbudet på svenskspråkiga utbildningar.

Studiestödets syfte är att trygga studerandes försörjning och möjlighet till heltidsstudier, inte att täcka resor mellan hemmet och skolan. Detta speciellt i och med den genomförda indexfrysningen i studiepenningen som orsakar svårigheter med försörjningen och i princip tvingar studerande till lån eller arbete vid sidan om studierna. FSS stödjer inte en ökning av studielånets andel i studiestödet, och därmed inte heller motiveringen om att den förhöjda statsborgen för studielånet ska täcka utgifter för skolresor.

Vidare riktar sig slopandet av stödet för skolresor för de som inte berörs av den avgiftsfria utbildningen återigen mot vuxenstuderande, framförallt inom yrkesutbildningen. Även studerande inom denna grupp kan tänkas ha långa resor och liknande ekonomiska utmaningar som de som berörs av den avgiftsfria utbildningen, speciellt eftersom yrkesutbildningens praktiska natur ofta kräver närvaro och därmed resor till läroanstalter. FSS håller förvisso med om att de som berörs av den avgiftsfria utbildningen bör prioriteras, men finner det beklagligt att möjligheterna att sadla om och byta yrke senare i livet begränsas i högsta grad. Detta både med tanke på regeringens mål om ett kunnigt Finland, och de som av hälsoskäl tvingas byta yrke.

Tilläggsinformation: Politiskt sakkunnig Simon Blomfelt
simon.blomfelt@skolungdom.fi 050 3181889

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koulumatkatukilain muuttamisesta

Finlands Svenska Skolungdomsförbundet FSS rf kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa koskien esitystä koulumatkatukilain muutoksesta. FSS suhtautuu hieman kyseenalaistaen ehdotukseen lakkauttaa koulumatkatuki muilta opiskelijoilta kuin niiltä, joita maksuton koulutus koskee. On toki erittäin myönteistä, että maksuttoman koulutuksen piiriin kuuluvat opiskelijat eivät kärsi muutoksesta, mutta lisäleikkaukset aikuiskoulutukseen ovat huolestuttavia.

Esityksen mukaan tällä hetkellä 51,5 % tuesta menee niille opiskelijoille, joita maksuton koulutus ei koske ja jotka käyttävät omaa kulkuneuvoa päästäkseen kouluun. Tukea oman kulkuneuvon käytölle ei ole mahdollista saada, jos tarjolla on julkisia tai muita järjestettyjä kuljetusvaihtoehtoja koulumatkan tekemiseen. Tämä tarkoittaa toisin sanoen, että nämä 51,5 % omaa kulkuneuvoa käyttävistä koulumatkatukea saavien joukossa eivät tosiasiallisesti ole muita realistisia tapoja päästä kouluun, ja heillä on siten todellinen tarve käyttää omaa kulkuneuvoa. FSS ilmaisee huolensa siitä, että maaseudun opiskelijat, joilla koulutuksen tarjonta ja saavutettavuus on jo valmiiksi heikompaa sekä joukkoliikenne puutteellista, joutuvat kärsimään muutoksesta entisestään. Tämä koskee suurelta osin myös ruotsinkielisiä opiskelijoita, sillä ruotsinkielisten koulutusten tarjonta on alueellisesti heikkoa.

Opintotuen tarkoitus on turvata opiskelijoiden toimeentulo ja mahdollisuus kokopäiväopintoihin, ei kattaa matkoja kodin ja koulun välillä. Tämä on erityisen tärkeää nyt, kun opintorahan indeksijäädytys vaikeuttaa toimeentuloa ja käytännössä pakottaa opiskelijat ottamaan lainaa tai tekemään töitä opintojen ohella. FSS ei tue opintolainan osuuden lisäämistä opintotuessa, eikä siten myöskään perustelua siitä, että opintolainan korotetun valtiontakauksen tulisi kattaa koulumatkakuluja.

Lisäksi koulumatkatuen poistaminen muilta kuin maksuttoman koulutuksen piirissä olevilta kohdistuu jälleen aikuiskoulutuksen opiskelijoihin, erityisesti ammatillisella puolella. Myös tämän ryhmän opiskelijoilla voi olla pitkiä matkoja ja samankaltaisia taloudellisia haasteita kuin maksuttoman koulutuksen piirissä olevilla, erityisesti koska ammatillisen koulutuksen käytännönläheisyys usein edellyttää läsnäoloa ja siten matkoja oppilaitoksiin. FSS on kyllä samaa mieltä siitä, että maksuttoman koulutuksen piiriin kuuluvia tulee priorisoida, mutta pitää valitettavana, että mahdollisuudet vaihtaa alaa ja kouluttautua uudelleen myöhemmällä iällä rajoittuvat merkittävästi. Tämä on huolestuttavaa sekä hallituksen osaavan Suomen tavoitteen että niiden kannalta, jotka terveydellisistä syistä joutuvat vaihtamaan ammattia.

Lisätietoja: Poliittinen asiantuntija Simon Blomfelt
simon.blomfelt@skolungdom.fi 050 3181889